

Harry Liivrand:

kunstikriitik hakkab Eestis muutuma väljasurevaks liigiks

Harry Liivrand ütleb, et niigi vähene rahastus on kultuuri- ja ministeeriumi kunstinõuniku õnnistusel suunatud kõige suurematele asutustele.

KULTUUR

„Kunstiakadeemia vana hoone brutaalne lammutamine oli vandalismiakt,” ütleb kunstiajaloolane Harry Liivrand.

Peeter Kormašov
peeter.kormasov@epl.ee

Ilmar Saabas
fotograaf

Taasiseseisvunud Eestis on Harry Liivrand (60) üks neist, kes on meie kunstielu jaoks palju ära teinud. Juuni keskel juubelit tähistanud Liivrand on aastakümneid väsimatult eesti kunstnike tutvustanud ja näitusi organiseerinud.

Niisama entusiastlikult nagu kultuurielu korraldamisele ei suutu Liivrand aga oma armastatud valdkonna praegusse seisusse. Ka kunstikriitika hääbub: „Kirjutajad on defitsiit – tähtis on see, et keegi kirjutaks midagi selle mikrokoopilise honorari eest,” ütleb ta. Kuna oleme ammused tuttavad, sinatame intervjuus teineteist.

Vivian Napi ja Deco galerii kuraator, Tallinna kunstihoone juht, kultuuriatašee Berliinis, pikka aega töötanud Eesti Ekspressis, nüüd TLÜ akadeemilise raamatukogu teaduskommunikatsiooni ja näituste juht... Kui tagasi vaadata, siis milline neist ametitest on olnud kõige südamelähedasem – kui saab üldse niimoodi küsida?

Need on olnud väga erinevad töökohad, kuigi minu jaoks on see sisuliselt tähendanud ühte ja sama asja: tutvustada eesti kunsti, sõlmida rahvusvahelisi sidemeid, kureerida näitusi,

teha koostööd välispartneritega ja näidata, et eesti kunst on maailma kunstipildis teistega võrdväärne.

Miks see aga nii palju silma ei paista, nagu tahaksime, on võrdlemisi arusaadav. Meil puuduvad selleks vastavad finantsid ja suhete võrgustik. Tahame või mitte ja nii kõrgelt, kui me oma kunsti ka ei hinda, jääme ikka kunstimaailma sellisele äärealale, kus meile peaaegu ei pöörata tähelepanu, kui tegemist pole just mingisuguse ekstreemsusega.

Kui vaatame suuri üldkunstiajaloo käsitlusi, siis eesti kunstnike mainitakse seal erakordselt harva, ehkki nad on maailma kunstnikega täiesti võrdväärse tasemel. Kui võtta kasvõi Jaan Toomik, Raul Meel, Jaan Elken, Ene-Liis Semper, Laurentius või Rootsist Enno Hallek, siis on tegemist absoluutsete tippudega, kelle personaalnäitused võiksid vabalt ringelda mööda maailma tuntumaid kunstimuseume.

Muidugi oleme õnnelikud, kui saame nende näitusi teha väikestes galeriides Londonis, Berliinis, Pariisis või New Yorgis. See tuleneb lihtsalt meie võimete piiridest. Enda jaoks olen kõige suuremaid tulemusi saavutanud viieaastase tööga Berliinis, aga ka praegune töö teadusraamatukogus on hea võimalus eesti kunsti tutvustada.

Milliseid võimalusi Tallinna ülikooli akadeemiline raamatukogu selleks pakub?

Siin on üks komponent, mis tihti unustatakse – nimelt rahvusvaheline raamatukogu lugejas-

kond, kes iga päev meie majja sisse astub. Meie näitustelt käib läbi paar-kolm tuhat inimest, mis on väga suur arv. Juba kolmandat aastat pöördub Eesti kaasaegse kunsti keskus minu poole külastajaandmete kogumiseks, mis näitab, et meid võetakse võrdväärse näitusepinna.

Teadusraamatukogus tehakse ka teadust – siin on töötanud mitu nimekat eesti raamatuurijat. See on raamatukogude kõrgem klass, kus uurijaid ootab üks Eesti mahukamaid foto- ja ekliibrisekogusid. Kinnitan, et ekliibrise – graafilise disaini üks valdkondi – uurimine võib väga põnev olla.

Kas Tartusse plaanitav Südalinna kultuurikeskus, kus on koos kunstimuseum ja raamatukogu, võiks edukalt toimida? Helsingis on ju Oodi raamatukogu, kus korraldatakse ka näitusi.

Ma ei usu sellesse varianti ja seda kahel põhjusel. Raamatukogu pole kunstimuseum, nende funktsioonid põhilises siiski erinevad, ehkki näitusi korraldavad raamatukogud üle ilma. Soomlaste Oodi on moodsa arhitektuuri tipp, aga samavõrra hindan Amsterdami uut linna-raamatukogu või Pärnu linnaraamatukogu ja Viimsi raamatukogu.

Teine asi on see, et ka minu arvates vajab Tartu kunstimuseum uut hoonet. Kuulus viltune maja on ennast niisamuti ammendanud nagu omal ajal Vallikraavi tänava väike elumaja. Kuid minu küsimus on: kas peab kaks asu-